

TE KURA KAUPAPA MĀORI O WAIRARAPA

TE PŪTĀTARA

MŌHENI #6 WIKI 10, WĀHANGA 1 2021

"Ruia te taitea,
kohia te rangiura"

**Ngā Uaratanga
Our Values**

Kōtahitanga

Rangatiratanga

Pono

Whanaungatanga

HE KŌRERO NĀ TE TUMUAKI

Tēnā tātou e te whānau

E hika e ko te tere hoki o te rere o te wā! Kua pōwhiri atu a Raumati, kua karanga mai i a Ngahuru. Kua kati te hōpua wai, ā, kua whakakā te pūrere whakamahana i a tātou, nā te makariri o ngā ata. Nō tērā tau i whakaaetia e te Tari Mātauranga kia whakahou i tā tātou pūrere whakamahana, ā, e ai ki te kōrero ka whakahoungia ki ngā 'Heat Pumps' i mua tonu i te wāhanga tuarua - taihoa ake nei ka kite mehemea ka pono te kōrero rā! Nō tērā tau hoki i whakaaetia e tō tātou Poari kia hoko papa tākaro hou mō a tātou tamariki - hūrō! Kua kōrero atu mātou ki a tātou tamariki, ā, kua whiriwhiri a tātou tamariki i ngā papa tākaro hou e whai ake nei - ko te mea o runga koirā mō a tātou tamariki tau 1-4; ko te mea o raro koinā mō a tātou tamariki tau 5 ake. Waihoki kei te whakatū he taputapu whakapakari tinana anō hoki ki te whīra mō a tātou tamariki wharekura tae atu hoki he mea mahi mā te hapori anō hoki. Heoi, i roto i ngā mārama tata nei ka tū ētahi 'Working Bees' kia rite ai tō tātou whenua mō ngā papa tākaro hou nei. Taihoa ake ka whakamōhio atu ki a koutou āhea tū ai ngā rangi mahi nei.

Nā whaea Pip

HE PĀNUI

Dates:

Hui Whakamana: Thursday 15th April

Term 1 ends: Friday 16th April

Term 2 starts: Monday 3rd May

Powhiri: New Entrants Monday 3rd May

WINTER UNIFORM

Term 2 is WINTER uniform
please contact the tari if you
have questions about uniform.

Te Pahi

Kia ora whānau.

Please don't forget to keep in contact with whaea Te Paea about your bus needs and any day to day changes for your tamariki, ngā mihi.

**MASTERTON
SHUTTLES**
027 961 3973
06 377 1923

KURA NOHINOHI

Tēna koutou katoa e ngā
whānau,

He timatanga pai ki ngā akoranga
pāngarau. Kua ako nga tamariki ki te
kimi i ngā āhua rerekē ki roto i te
akomanga, ā, ki wāhi kē hoki. Anei ētahi
mōhiohio i te tokorua rā a Maia rāua ko
Elsie.

He waimarie tō kura nohinohi, i te mea,
kua tae atu tātou ki te whare pukapuka
ia rua wiki, ki te pānui pukapuka. Ki reira
ka pānuitahi ki ā Whaea Georgia-May,
kua ako rātou ki te tiki pukapuka me te
whakahokia i ngā pukapuka. I ētahi wā
ka hanga rātou ki reira me te whakaoti
pikitia. Ngā mihi ki a koe Whaea Georgia-
May.

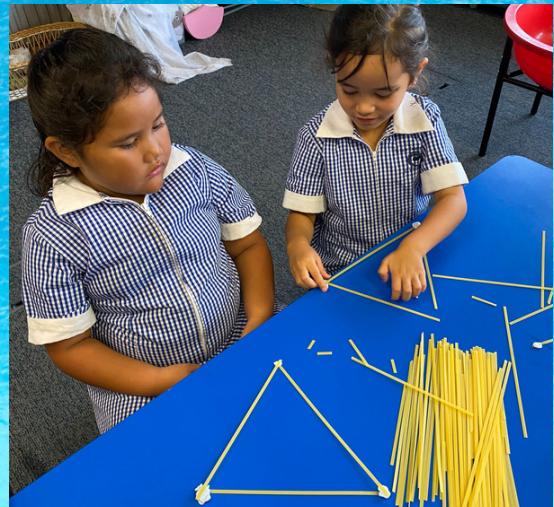
I tēra mutunga wiki i ako mātou i ngā
akoranga o te Aranga. I hanga rātou i ngā
kai, ā, i kimi hoki tātou i ngā hēki
aranga.

I ako mātou e pā ana kia lhowa, nāna te
huritau me whakanuia.

Nō reira, kia pai ngā hararei kei mua i ā
tātou.

Ngā manaakitanga ki ā koutou katoa.

Nāku nā Whaea Hubba &
Whaea Tahi.

KURA TEINA

M3 – Parehuia

Ia Rāmere ka tae mai he wahine ataahua, ko Parehuia.

He tino harikoa tōna noho i waenganui i a mātou. He rawe ia i te taha o ngā tamariki nei. He mahi tau, he mahi ngāwari hoki tōna ki a mātou katoa o te kura. Ngā mihi nui mō tenei momo mahi... he mīharo nui rawa atu! Rawe ki ngā tamariki te rongo atu i ngā kōrero e pā ana ki a Ranginui rāua ko Papatūānuku, me o rāua tamariki.

Me tūtaki mai i a Parehuia Onekawa. He kaiako reo Māori a Pare. He mea mīharo te whai kaiako i te reo Māori kei roto i te whānau a M3. Ka whakamahia e ia te mahi M3 kei ngā kohanga reo, ngā kura kaupapa Māori me ngā whare kura o Te Whanganui a Tara hoki.

Kaingākau ana a Pare mō ngā mahi ā rēhia. I tū ia hoki ki runga i te ataamira mō Te Matatini. Kei te whai tohu paetahi hoki ia ki Awanuiārangī mō ngā mahi toi.

Karawhiua e hoa, tohaina atu rā i ō matauranga ki ā tātou mokopuna, ā tātou tamariki, ā tātou rangatahi hoki.

Poipoia te kākano kia pūāawai!

Hanga – Pāngarau

TAUMATA 1

Ka whakarōpū taonga i runga i te āhua o ngā taonga, pērā i te tae, te nui, me te maha o ngā tapa.

Ka mōhio ki ngā āhua ahu-2, pērā i te tapatoru, te tapawhā rite, te tapawhā hāngai, te porowhita, te taparima, te tapaono me te tapawaru

Ka mōhio ki ngā āhua ahu-3, pērā i te pouaka, te rango me te poi

I tēnei wahanga i ako a Kura Teina ki ngā āhuahanga pēnei i te tapawhā. E hia ngā taha, ngā kokonga me ngā mata o i a āhua. I tēnei wiki tonu, i aro atu mātou ki ngā āhua pēnei i te tapatoru ahu-3. E hia ngā taha, ngā kokonga, ngā mata o tēnei tapatoru?

Piki Maunga

Whakanui whakanui

Waimarie tokorua nei kua eke atu ki te tae tuarua o te maunga whakahirahira. Kua ea i a Kaiarahi rāua ko Zephyr-Hoani ki te reanga karaka. Arā, kua tīpakohia e rāua tahi i te kūpane papahiko.

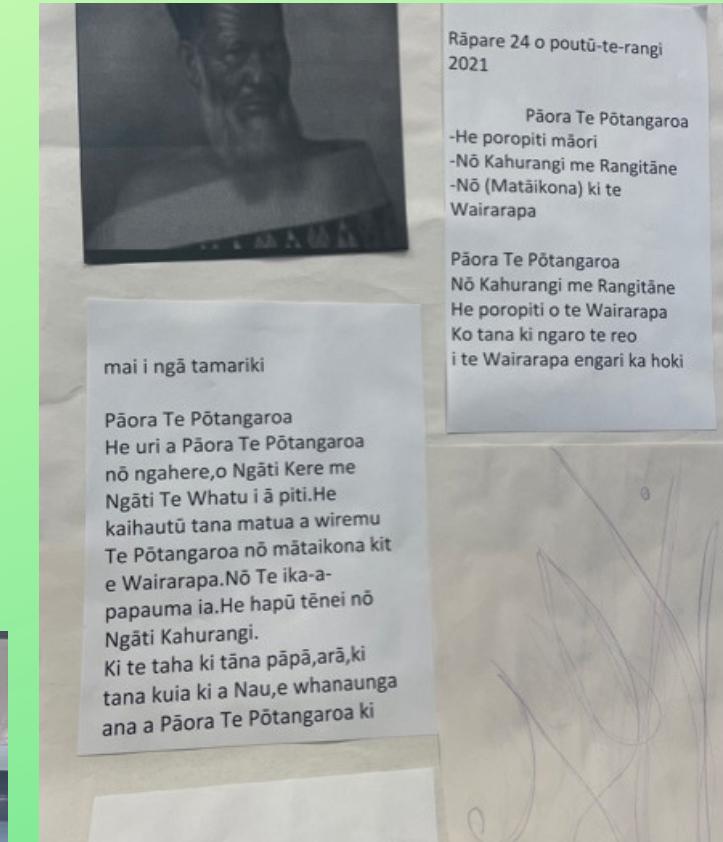
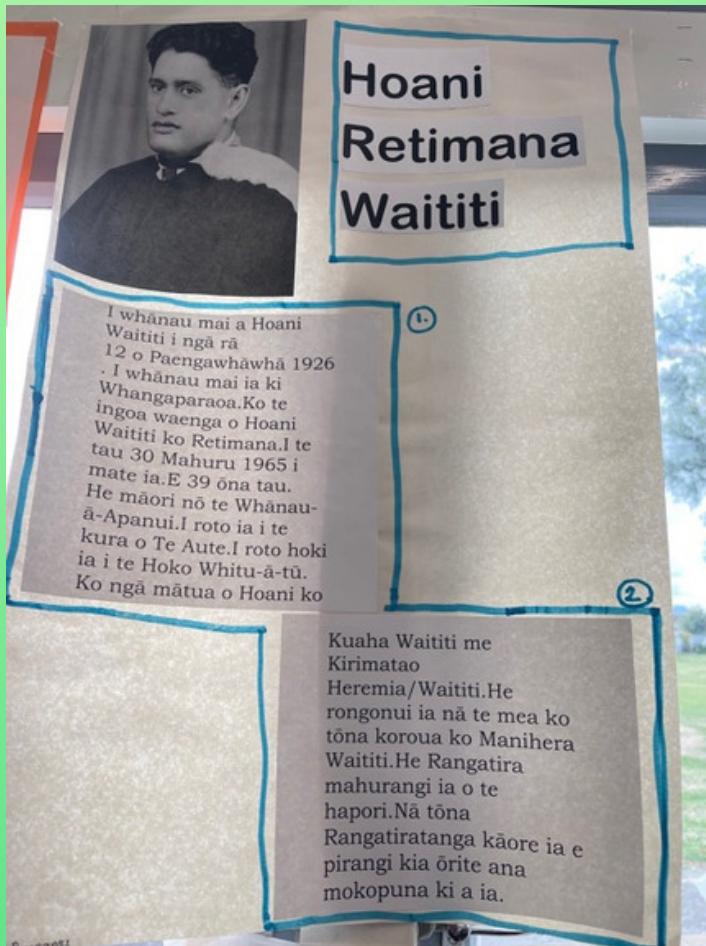
Ko te manu e kai ana i te miro, nōna te ngahere.

Ko te manu e kai ana i te mātauranga, nōna te ao!

KURA WAENGA

Rawe ana a mātou mahi mō tēnei wā. I titiro mātou ki ngā whakairo kei Kahurangi me te whakawhitiwhiti kōrero mō te tino ngako o ngā whakairo - te reo Māori. Anei e whai ake ko ngā rangahau a ētahi:

I whānau a James Clendon (Hīmi Te Nana) Tau Hēnare ki Mōtatau, i te takiwā o Pēwhairangi (Bay of Islands), i te 18 o Noema o te tau 1911. Ko ia tētahi o ngā tamariki, tokowaru katoa rātou, a Hera Paerata rāua ko tana tāne, ko Taurekareka (Tau) Hēnare, e mahi pāmu ana i runga i ngā whenua o tōna iwi. O ā rāua tamariki, ko Hēnare te mea pōtiki o ngā mea tāne, tokoono nei rātou. Nō ngā tātai heke iho o Ngāti Whātua, o Ngā Puhi me ngā hapū huhua noa atu nei tōna pāpā a Tau. Ō au hapū rā ko Ngāti Hine tōna tino hapū ake. Nō mai i a Te Rarawa, i a Ngāti Kahu me Te Aupōuri te whaea o Hēnare. Nā tō rātou tātai mai i te tupuna uretū nei, i a Rāhiri, i whai pānga ai tēnei whānau ki ngā tino toa rangatira kē nei o Te Tai Tokerau, pērā i a Kawiti rāua ko Hōne Heke. Hei mokopuna tuarua mai anō hoki a Hēnare mā Kānara Rāpata Winiata (Robert Wynyard), ko ia rā te kaiārahi i ngā hōia o Peretānia i te wā o ngā pakanga ki Te Tai Tokerau. Ko ngā waka nei o Hēnare ko Ngā-toki-mata-whao-rua, ko Māmari, ko Mamaru, ko Māhuhu-ki-te-rangi, ko Mātaatua, ko Tainui, ko Tākitimu, ko Horouta, ko Te Arawa, e tohu nei i ōna hononga atu ki a Waikato, ki a Ngāti Kahungunu, ki a Ngāti Porou, ki a Taranaki me Te Arawa

WHAREKURA

I haere ētahi o ngā tauira o te wharekura ki te tautoko i a Tommy Travis i a ia e kaukau ana i roto i ngā whakataetae kura tuarua o te Wairarapa. I whai wāhi a Tommy ki roto i ngā reihi kaukau e 6. I toa i a ia e rima o aua reihi me te whakahou e toru o ngā wā rerenga wā. E mihi ana ki a koe Tommy!

I te Rāhina te 22 o Poutūterangi 2021, i peka atu te rōpū waka ama te Wharekura rātou ko Whaea Ana, ko Matua Wake, ki Rotorua mō ngā whakataetae kura tuarua o te motu mō te hākinakina e kīia nei ko te waka ama.

I noho ai mātou ki tā mātou ake whare tino whai rawa ki te taha o te moana o Rotorua nui a Kahumatamamoe. Mīharo tā mātou noho tahi ki te takiwā o te Te Arawa. Ia ata i peka mōata atu mātou ki te roto o Tiki Tapu ki te whakamahana tinana, ki te hoe waka, ki te mātakitaki hoki i ngā whakataetae. Te Autaia katoa o ngā kaihoe o te Wharekura nei, mīharo hoki ki ā mātou te tautoko pai i wā mātou hoa nō te kura tuarua o Solway.

Hei tērā tau, ko te whainga kia whai angitū ai te rōpū Wharekura nei, kia whakahokia mai i tētahi taonga whiwhinga mō te waka ama.

Tīhei Tikitapu!

NGĀ POU AHO MATUA

Raraui Waikare rāua ko Hinewhakaruhiakiterangi Manaena

**Tēnā tatau katoa, Ko Raraui Waikare tōku
ingoa. He aha te tikanga mo "Te Pou Aho
Matua"?**

Kī au nei, ko te tikanga o 'Te Pou Aho Matua' kia hāpai i ngā mahi a o mātou mātua tīpuna, kia whakatutuki ai i ngā wawata a o mātou raukura e hāo mai nei ki tō tātou kura, Te Kura Kaupapa Māori o Wairarapa. Ko Te Pou Aho Matua, he whakatairanga i ngā mahi, i ngā kaupapa o roto o Te Aho Matua ki Te Wharekura o Wairarapa, ā, ka whakatō i ngā wāhanga me ngā mātāmua o Te Aho Matua ki roto i ngā akonga wharekura, kia whakapakari ake i tā rātou ahurea whakaaro, me tō rātou huarahi kia noho pūmau rātou ki ngā tāonga tuku iho a ngā mātua tīpuna.

Ko te mahi a 'Te Pou Aho Matua' he taituarā, he whakamana hoki i ngā kaupapa Aho Matua, kia mau tonu ki ngā tūhonotanga o te iho matua, kia noho whakaaraara ki ngā mātauranga Aho Matua, kia hāpai i ngā mahi a kui mā, a koro mā. Ā, otirā, kia noho ohooho tōku auahatanga ki roto i ngā mahi Pou Aho Matua, ā, ki roto i ngā mahi waihanga o tō tātou nei Ao māori ki ngā akonga wharekura, kia tupu ngā āhuatanga tuku iho o ngā pūmanawa o ngā tauira ki ngā pou pīnakitanga o Te Aho Matua.

**Tēna tatau,
Ko Hinewhakaruhiakiterangi
taku ingoa. He mea nui Te Aho
Matua ki au, He aha ai?**

Ki au nei ko ngā wahanga Aho Matua ka hono ngā paearu ki a tātou katoa te tangata, Te Ao, ahakoa to tau, ahakoa tō iwi, ahakoa tō kiri he hononga tā ia pou ki ia ākonga o tēnei kura. I ngā ata kua urua e mātou tētahi pou ki te pae, mā te pou Aho Matua nei ngā paearu e taki. Ko te painga o tēnei ko te pānui me te kōrerohia i ngā whiti o Te Aho Matua kia mōhio tātou, ā, kia tino marama tātou i tēnei mea Te Aho Matua. Hēoi anō i tēnei wā ko te tino whāinga kia mōhio pū ai tēnei mahi ki te wharekura, ara kia mahia ngātahi tātou ki Kura Nohinohi tae noa ki a mātou te wharekura.

HĀKINAKINA

Ka tū ngā kēmu poitarawhitit mō ngā tau 1 ki te 4 i a Rātū. Ka tīmata ngā kēmu o Rangiātea a te 4 karaka, ā, ka tīmata ngā kēmu o Kura Maia a te 4:45. Hīkaka katoa ngā ākonga o te tīma Rangiātea me te tīma o Kura Maia te takaro i te kēmu nei. Ko te manako i tutuki pai ngā kēmu katoa.

Mihinui ki a Kōka Katarina Matapuku. Nāna i whakahaere te tīma o Rangiātea, otirā, nā te whānau anō i whakahaere ngā kēmu o Kura Maia. A tōna wā pea, ka tū anō ēnei momo kēmu hei te wahanga tuawhā.

Kura Taika Teeball Team

Kātahi rā te kēmu motuhake o te tīporo. Ahakoa rua noa iho ngā tīma o te wahanga nei, ka eke panuku a Kura Taika i ngā wā katoa.

Kura Taniwha Softball

Ahakoa kāore tātou i uru atu i tētahi tīma ki tēnei kēmu i te tau 2020, kua uru atu te tīma nei i tēnei tau 2021. Waimarie mātou o

Te Kura Kaupapa Māori o Wairarapa kua whakaae mai a Whaea Rachel Jenner māna te tīma e whakahaere. Tū toa ana te tīma poiuka i a wiki ahakoa ngā pikī me ngā heke.

Ngā mihi ki a koe whaea Rachel.

Jutaki

TE KAIAKO...

WHAEA LILY ARAHANGA

Kia ora Koutou, ko wai ahau? Nō Te Moananui-a-Kiwa ahau. Nō Nanumea, Tuvalu tōku whaea, nō Kiribati tōku Matua. I tae mai ahau ki Aotearoa i te tau 1985.

Tīmata ana taku Whai i te reo Māori i te tau 1991 ki Te Kuratini o Wairarapa ko UCOL i ēnei rangi. I noho au hei Kaiako mō te Kohanga Reo o Hineteorangi mō ngā tau 14. Kua whakaako au i TKKMOW mō ngā tau 11.

Ko Te Maehe Arahanga tōku hoa rangatira. Tokotoru a māua tamariki - ko Ashar, ko Tuatini, ko Kanakope.

Ko Rakai tō mātou pēpē mokopuna.

Nui te mihi ki a koutou katoa